

TRAJECT WELZIJN

Docentenhandleiding

Traject Welzijn

Traject Welzijn is een serie leermiddelen voor alle opleidingen van de MBO-sector Welzijn voor zowel de beroepsopleidende (BOL) als de beroepsbegeleidende (BBL) leerwegen. Traject Welzijn is gebaseerd op de kwalificatiedossiers voor de sector Welzijn. Alle leerstofonderdelen zijn gekoppeld aan de kerntaken, werkprocessen en competenties van de kwalificatiedossiers PW, MZ, OA, SCW en SMD. Daarnaast is de theorie gekoppeld aan de beroepsprestaties van het consortium. In de bijlage vindt u schematische overzichten per opleiding van de beroepsprestaties, werkprocessen en de bijbehorende thema's per boek.

De kracht van Traject Welzijn ligt vooral in de benadering van leerstof door het inzetten van drie pijlers die elkaar aanvullen en onderling versterken:

- Pijler 1: Theorieboeken met een thematische opbouw (thema's zijn als losse eenheid in te zetten);
- Pijler 2: Betekenisvolle opdrachten (BVO's);
- Pijler 3: Vaardigheidstrainingen.

Door op deze wijze te ordenen in leermiddelen, ligt de keuzevrijheid bij de docent. Het is mogelijk om de pijlers los van elkaar in te zetten maar combinaties maken en selecteren binnen pijlers kan ook. Dit biedt de mogelijkheid om de student de leerstof te laten benaderen vanuit de eigen leerstijl. Theoretisch georiënteerde studenten starten met kennisverwerving in een thema van een theorieboek. Studenten met een praktische oriëntatie kunnen starten met het werken aan betekenisvolle opdrachten vanuit een praktijkcontext of eerst één van de vaardigheidstrainingen oefenen. Op de volgende pagina vindt u een schematisch overzicht van alle pijlers van Traject Welzijn.

Totaaloverzicht serie Traject Welzijn

Generiek (3+4)		Welzijn (PW + MZ + OA + SCW + SMD)		
Pijler 1	Theorieboeken ▪ Oriëntatie op sociaal-agogisch werk ▪ Leefomgeving ▪ Ontwikkeling en opvoeding ▪ Methodiek van begeleiden ▪ Zorg bij gezondheid, ziekte en ongeval ▪ Burger en werknemer Online verwerkingsvragen bij de theorie			
Pijler 2	Betekenisvolle opdrachten			
Pijler 3	Vaardigheden			
Beroeps-specifiek (3+4)	PW	MZ	OA	
Pijler 1	Theorieboeken ▪ Opvoeden en begeleiden van kinderen ▪ Aanbieden van activiteiten in het pedagogisch werk ▪ Methodisch werken in kinderopvang en jeugdzorg ▪ De professionele pedagogisch werker Online verwerkingsvragen bij de theorie	Theorieboeken ▪ Bieden van ondersteunende begeleiding ▪ Aanbieden van activiteiten in de maatschappelijke zorg ▪ Methodisch werken in de maatschappelijke zorg ▪ De professionele werker in de maatschappelijke zorg Online verwerkingsvragen bij de theorie	Theorieboeken ▪ Opvoeden en begeleiden van kinderen ▪ Activiteiten bij leren ▪ Didactiek van het onderwijs ▪ Onderwijs als werkveld Online verwerkingsvragen bij de theorie	
Pijler 2	Betekenisvolle opdrachten	Betekenisvolle opdrachten	Betekenisvolle opdrachten	
Pijler 3	Vaardigheidstrainingen	Vaardigheidstrainingen	Vaardigheidstrainingen	
Uitstroom 4	Kinderopvang	Gehandicapten	Specifieke doelgroepen	OA
Pijler 1	Theorieboeken Gespecialiseerd pedagogisch medewerker kinderopvang Afsluitende projectopdrachten in de boeken	Theorieboeken Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg Afsluitende projectopdrachten in de boeken	Theorieboeken Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen Afsluitende projectopdrachten in de boeken	
Pijler 2	Betekenisvolle opdrachten	Betekenisvolle opdrachten	Betekenisvolle opdrachten	
Pijler 3	Vaardigheidstrainingen	Vaardigheidstrainingen	Vaardigheidstrainingen	

Pijler 1: De theorie

Hoe is de theorie opgebouwd?

De leerstof is ondergebracht in boeken waarbinnen logisch bij elkaar horende thema's gebundeld zijn. De bijbehorende verwerkingsvragen zijn online beschikbaar.

Hoe zijn de boeken ingedeeld?

Alle boeken uit de serie zijn opgebouwd uit thema's. Elk thema bestaat uit hoofdartikelen waarin de minimaal te verwerven basiskennis behandeld wordt (deze artikelen zijn in twee kolommen opgemaakt) en subartikelen met verdiepende theorie (deze worden steeds in drie kolommen weergegeven). Ieder artikel is een zelfstandig bestudeerbare eenheid met informatie. In alle artikelen wordt ingehaakt op de beroepspraktijk van de toekomstige beroepsbeoefenaar. Binnen de artikelen worden veel voorbeelden gegeven en in de kaderteksten worden actuele praktijksituaties die aansluiten op het thema aangeboden. Ieder thema wordt afgesloten met een begrippenlijst waarin de relevante vaktermen verklaard worden en tot slot is er een overzicht van relevante URL's en bronnen.

Generiek

Voor de generieke fase van de opleidingen PW, MMZ, OA, SCW en SMD zijn zes algemene theorieboeken samengesteld. De opleidingen in het sociaal-agogisch werk hebben alle hun eigen kwalificatiedossier, kerntaken en werkprocessen. Toch is er ook sprake van een grote overlap. De meeste vaardigheden, kennis en inzicht, maar ook competenties zijn noodzakelijk voor het kunnen werken in alle werkvelden en kunnen omgaan met alle doelgroepen. Op basis van deze leerstof kunnen studenten zich breed oriënteren op de verschillende werkvelden alvorens ze een beroepsspecifieke keuze maken.

Beroepsspecifiek

Voor de beroepsspecifieke opleidingen MZ, PW en OA zijn aparte theorieboeken ontwikkeld. De structuuropbouw in deze boeken is gelijk aan die van de generieke boeken en wordt aangevuld door een kerntekst bij de opening van ieder thema. In deze kern worden de onderwerpen die in het thema behandeld worden, kort geïntroduceerd. Zo kunnen docenten en studenten zich snel oriënteren op de onderwerpen en naar keuze selecteren uit de opgenomen artikelen.

Uitstroom

In de uitstroomfase van de opleidingen sluiten we aan op de eisen die gesteld worden aan de vakprofessional. De boeken voor de uitstroomprofielen niveau 4 PW en MZ bevatten gespecialiseerde leerstof op niveau 4 gericht op de volgende drie hoofdthema's/kolommen: Vakkennis, Professioneel handelen en De organisatie. De keuze voor deze hoofdthema's komt voort uit het feit dat studenten op niveau 4 naast uitvoerende ook coördinerende taken hebben en als professional moeten kunnen omgaan met de dynamiek van een organisatie.

Binnen deze thema's/kolommen wordt geopend met een kritische beroepssituatie en gekoppelde dilemma's. De hierbij relevante theorie wordt aangeboden in hoofdartikelen (opgemaakt in twee kolommen) en kent dezelfde structuur als de thema's van de generieke en beroepsspecifieke boeken. Elk thema/kolom wordt afgesloten met een projectopdracht in plaats van verwerkingsvragen.

Hoe zijn de verwerkingsopdrachten ingedeeld?

De inhoud van een thema wordt verwerkt door middel van individuele en groeps-verwerkingsopdrachten. We onderscheiden:

- kennisvragen die individueel te maken zijn;
- inzichtsvragen gericht op samenwerken;
- complexe (integratieve) groepsopdrachten aan de hand van een casuïstiek.

De verwerking is per thema geordend en ondergebracht in Word-bestanden zodat de student de vragen/opdrachten gemakkelijk kan invullen en verwerken. De Word-bestanden kunnen door iedere student naar eigen inzicht, lokaal en gepersonaliseerd worden opgeslagen en gebruikt. Aldus kunnen ze dienen voor het opbouwen van een portfolio.

Waar vind ik het verwerkingsmateriaal?

Alle verwerking van de generieke en beroepsspecifieke theorie is beschikbaar op www.trajectwelzijn.nl.

De student treft de verwerking van de thema's aan op de vrij toegankelijke studentpagina van de website www.trajectwelzijn.nl én op de speciaal voor de student ingerichte en afgeschermd leeromgeving waar ook de BVO's en vaardigheidstrainingen te vinden zijn. Zo kan een student te allen tijde met de verwerking van de theorie aan de slag.

Voor u als docent is deze handleiding op het afgeschermd deel van de website www.trajectwelzijn.nl beschikbaar. Behalve de juiste antwoorden en voorbeelden vindt u daar tips om met de vragen en opdrachten te werken.

Pijler 2:

Betekenisvolle opdrachten (BVO's)

Wat is een BVO?

BVO staat voor BetekenisVolle Opdracht. BVO's spelen zich af in de gesimuleerde beroepspraktijk. De BVO's zijn thematisch geclusterd naar doelgroepen en inhoudelijk naar thema's zoals bijvoorbeeld de leefomgeving van jongeren. Werken aan BVO's biedt de mogelijkheid competenties te ontwikkelen door actief kennis op te doen en vaardigheden en attitude te oefenen. Door samen te werken aan BVO's leren de studenten theorie over een bepaald thema, een aantal vaardigheden en kunnen ze basiscompetenties ontwikkelen.

Iedere BVO bestaat uit een beroepskritische situatie met een opdracht en passende theorie uit één van de toekomstige werkvelden. Het werken aan een BVO leidt tot een eindproduct, resultaat of prestatie.

Voor de betekenisvolle opdrachten geldt:

- Studenten krijgen een simulatieopdracht uit één van de toekomstige werkvelden.
- BVO's zijn altijd samenwerkingsopdrachten. (Maar het staat de student natuurlijk vrij om een opdracht individueel te doen.)
- Studenten werken aan individuele basiscompetenties en kennisleerdoelen en worden aangespoord tot (zelf)reflectie.
- Studenten werken methodisch en stapsgewijs.
- BVO's hebben een bepaalde mate van complexiteit, zijn realistisch en spelen zich af in de gesimuleerde beroepspraktijk.
- BVO's bevatten hulpmiddelen (bijvoorbeeld stappenplannen, leerdoelen, kennisblokken) die de studenten helpen de opdrachten uit te voeren.
- BVO's leiden tot een eindproduct, een resultaat of een prestatie.
- BVO's zijn doe-opdrachten, dat wil zeggen studenten voeren de opdrachten uit in (gesimuleerde) werkelijkheid; de online-omgeving ondersteunt het methodisch uitvoeren van de opdracht en het leerproces (met invulbare formulieren, links, info op maat enzovoort).

Hoe zijn de BVO's opgebouwd?

Alle BVO's zijn ontwikkeld volgens de volgende structuur:

1 De inleiding /opdracht

- De opdracht bestaat uit een complex probleem of taak die ontleend is aan de reële werkelijkheid. Het uitvoeren en werken aan de taak vraagt van de studenten verschillende activiteiten. Denk hierbij aan: plannen, organiseren, samenwerken, presenteren, theorie leren, enzovoort.
- De opdracht is voor de studenten aantrekkelijk en herkenbaar gebaseerd op een werkveld en beroepsuitoefening.
- De taak kent een (fictieve) opdrachtgever.
- Iedere opdracht kent samenwerkingscomponenten.

2 De context

- Biedt oriëntatie op de opdracht en de context waarbinnen het probleem / de taak gezien moet worden.
- Biedt de mogelijkheid om voorkennis te activeren:
 - Extra kennisblokken
 - Hyperlinks
 - Tips

3 De briefing: het vaststellen van uitvoeringseisen en waarderingscriteria

- In de briefing wordt duidelijk gemaakt aan welke eisen de taak moet voldoen en op grond van welke criteria de opdracht wordt gewaardeerd. Ook wordt aangegeven welke kennis wordt verwacht en wordt getoetst. Bijvoorbeeld:
 - Wordt er een presentatie verwacht?
 - In welke vorm wordt het eindproduct uitgewerkt (denk bijvoorbeeld aan een rapportage)?
 - Wie zijn er betrokken bij het resultaat, de prestatie?
 - Hoe is het resultaat tot stand gekomen?
 - Enzovoort.
- De eindproducten kunnen een onderdeel van een portfolio gaan uitmaken.

4 Basiscompetenties (leerdoel 1)

- Bij iedere opdracht wordt de mogelijkheid gegeven aan basiscompetenties te werken. We onderscheiden:
 - communiceren;
 - samenwerken;
 - rapporteren;
 - zorgdragen voor kwaliteit;
 - methodisch handelen;
 - vraaggericht werken.
- Iedere basiscompetentie is beschreven in termen van gedrag(svaardigheden).

5 Leerdoelen 2 ,3 en eventueel 4

- De passende beroepsmatige en persoonlijke leerdoelen gericht op kennisontwikkeling worden beschreven; de student kan zijn eigen leerdoelen kiezen (vast te leggen in een format).

6 Afsluiting

- De afsluiting houdt altijd presentatie, evaluatie en reflectie in.

Welke hulpmiddelen zijn er beschikbaar voor het werken met BVO's?

Bij het uitvoeren van de opdrachten worden de volgende hulpmiddelen geboden:

1 Werken aan een BVO

Instructie voor het werken met de BVO en een stappenplan.

Stap 1 Verkenning beginsituatie

De studenten lezen de hele BVO eerst goed door. Ze geven antwoord op vragen als:

- Wat is de beroepscontext?
- Wie is de opdrachtgever?
- Wat verwacht de opdrachtgever van ons?

Stap 2 Doelen vaststellen

De opdrachtgever heeft een doel, maar de individuele student heeft ook een doel; een leerdoel. In deze fase stelt de student zijn/haar leerdoelen vast en overlegt dit met de groepsgenoten.

Stap 3 Uitvoering persoonlijke leerdoelen

De student bestudeert de theorie die nodig is om de leerdoelen te behalen.

Stap 4 Plan maken

De groep maakt een plan van aanpak waarbij de opdracht van de opdrachtgever centraal staat.

Stap 5 Uitvoering doel van de opdrachtgever

De groep gaat aan het werk.

Stap 6 Evaluatie

De studenten presenteren het eindproduct en krijgen een beoordeling.

2 Methodisch werken

Bij content achter Methodisch werken vindt de student altijd de benodigde informatie met betrekking tot methodisch handelen, stappenplannen en de methodiekvaardigheden. Kortom, handvatten om het uitvoeren van de BVO goed (methodisch) vorm te geven.

3 Kennisblokken

- Korte blokken met extra (speciale) theorie ter ondersteuning van het uitvoeren van de opdracht.
- Natuurlijk zijn de theorieboeken ook als achtergrondinfo te gebruiken.

4 Links

Interessante websites met aanvullende relevante informatie voor het uitvoeren van de opdrachten.

5 Tips

In de tips krijgt de student extra informatie over het uitvoeren van de opdracht:

- Hoe te werken aan de opdracht en de verschillende onderdelen.
- Welke hulpmiddelen/bronnen kunnen de studenten gebruiken (soms al ontwikkeld soms nog te ontwikkelen).

Welke BVO's zijn op dit moment beschikbaar?

BVO-titel	Sluit aan bij boektitel
Actie	Burger en werknemer
KOK vs SOK	Burger en werknemer
Kopen, kopen, kopen	Burger en werknemer
What's up?	Burger en werknemer
Taskforce	Burger en werknemer
De bond	Burger en werknemer
Ruzie na fusie	Burger en werknemer
Multi-culti	Burger en werknemer
Vroeger was 't beter	Burger en werknemer
Ga stemmen	Burger en werknemer
Poep niet op de stoep	Burger en werknemer
Mag dat wel?	Burger en werknemer
Buurt van kleine kinderen	Leefomgeving
Instelling voor kleine kinderen	Leefomgeving
School van kinderen	Leefomgeving
Gezin van kinderen	Leefomgeving
Buurt van kinderen	Leefomgeving
Instelling voor kinderen	Leefomgeving
Opleiding	Leefomgeving
Gezin en vrienden	Leefomgeving
Buurt van jongeren	Leefomgeving
Instelling voor jongeren	Leefomgeving
Gezin en familie van ouderen	Leefomgeving
Opvang van ouderen	Leefomgeving
Buurt van ouderen	Leefomgeving
Instelling voor ouderen	Leefomgeving
Ontwikkeling van de baby	Ontwikkeling en opvoeding
Ontwikkeling van de peuter	Ontwikkeling en opvoeding
Kind als individu	Ontwikkeling en opvoeding
Kind in de groep	Ontwikkeling en opvoeding
Ontwikkeling kleuters	Ontwikkeling en opvoeding
Opvoeden van kleuters en schoolkinderen	Ontwikkeling en opvoeding
Begeleiden bij onderwijs	Ontwikkeling en opvoeding
Ontwikkeling van schoolkinderen	Ontwikkeling en opvoeding
Internaat	Ontwikkeling en opvoeding
Puber	Ontwikkeling en opvoeding
Jong en wild?	Ontwikkeling en opvoeding

BVO-titel	Sluit aan bij boektitel
Adolescent	Ontwikkeling en opvoeding
Samenleven	Ontwikkeling en opvoeding
Succesvol ouder worden	Ontwikkeling en opvoeding
Sociale en persoonlijke ontwikkeling	Ontwikkeling en opvoeding
Cognitieve ontwikkeling	Ontwikkeling en opvoeding
Lichamelijke ontwikkeling	Ontwikkeling en opvoeding
Voeding	Zorg bij gezondheid ziekte en ongeval
Voeding van baby's	Zorg bij gezondheid ziekte en ongeval
Voeding van peuters	Zorg bij gezondheid ziekte en ongeval
Verzorging van baby's	Zorg bij gezondheid ziekte en ongeval
Verzorging van peuters	Zorg bij gezondheid ziekte en ongeval
Hygiëne	Zorg bij gezondheid ziekte en ongeval
Leefstijl	Zorg bij gezondheid ziekte en ongeval
Ontspanning	Zorg bij gezondheid ziekte en ongeval

Waar vind ik de BVO's?

De betekenisvolle opdrachten worden online aangeboden op het afgeschermd deel van de site www.trajectwelzijn.nl.

Pijler 3: Vaardigheidstrainingen

Wat is een vaardigheidstraining?

Waar de thema's van de theorieboeken de kennis- en inzichtcomponent afdekken, wordt bij de vaardigheidstrainingen aandacht besteed aan het 'kunnen'. Ook houdingsaspecten worden in de vaardigheidstrainingen geoefend.

De vaardigheden zijn thematisch geclusterd. De clusters zijn afgeleid van de basiscompetenties. De opbouw van de vaardigheidstraining biedt de student de mogelijkheid te kiezen welk deel van de vaardigheid getraind moet worden.

Hoe zijn de vaardigheidstrainingen opgebouwd?

Iedere vaardigheidstraining kent een vaste opbouw. We starten vanuit de complexe vaardigheid, daarna wordt deze in stukjes geoefend en vervolgens wordt deze afgesloten met de vaardigheid nog een keer als geheel. Zo kan gericht gewerkt worden aan de competentieontwikkeling van de studenten. Ieder onderdeel wordt afgesloten met reflectie en evaluatie. Door terug te kijken, kan bepaald worden welke onderdelen meer oefening vergen. De opbouw van een vaardigheidstraining biedt de student dus de mogelijkheid te kiezen om een vaardigheid in zijn geheel te oefenen of om een deel van de vaardigheid specifiek te trainen.

Welke vaardigheidstrainingen zijn op dit moment beschikbaar?

Vaardighedenclusters	Vaardighedenthema	BVO-Thema's
Sociaal-agogische vaardigheden	Tweegesprekken	Informatief gesprek voeren
Sociaal-agogische vaardigheden	Tweegesprekken	Slecht-nieuwsgesprek voeren
Sociaal-agogische vaardigheden	Tweegesprekken	Probleem-oplossend gesprek voeren
Sociaal-agogische vaardigheden	Groepsgesprekken	Groepsgesprek voeren
Sociaal-agogische vaardigheden	Groepsgesprekken	Vergaderen
Sociaal-agogische vaardigheden	Groepsgesprekken	Discussiëren
Sociaal-agogische vaardigheden	Observeren	Waarnemen
Sociaal-agogische vaardigheden	Observeren	Signaleren
Sociaal-agogische vaardigheden	Observeren	Observeren
Sociaal-agogische vaardigheden	Observeren	Interpreteren
Communicatieve vaardigheden	Mondelinge communicatie	Interviewen
Communicatieve vaardigheden	Mondelinge communicatie	Telefoneren
Communicatieve vaardigheden	Mondelinge communicatie	Presenteren
Communicatieve vaardigheden	Mondelinge communicatie	Voorlezen
Communicatieve vaardigheden	Schriftelijke communicatie	Corresponderen
Communicatieve vaardigheden	Schriftelijke communicatie	Digitaal communiceren
Communicatieve vaardigheden	Schriftelijke communicatie	Schriftelijk rapporteren
Communicatieve vaardigheden	Schriftelijke communicatie	Schriftelijk presenteren

Waar vind ik de vaardigheidstrainingen?

Ook de vaardigheidstrainingen worden online aangeboden op het afgeschermd deel van de site www.trajectwelzijn.nl.

Didactisch concept

De invoering van de beroepsgerichte kwalificatiestructuur daagt het MBO-onderwijs uit om goed te kijken naar de inrichting van de opleidingstrajecten. Het ontwikkelen van beroepsgericht onderwijs vraagt om een duidelijke kijk op didactiek en de inzet van leermiddelen. Ook voor ThiemeMeulenhoff betekent dit opnieuw nadenken over didactische concepten bij het ontwikkelen van leermiddelen.

Belangrijke kenmerken van beroepsgericht leren, zijn:

- De reële context van het beroep is richtinggevend.
- Leren is gebonden aan praktijksituaties en aan concrete ervaringen.
- De integrale ontwikkeling van kennis, vaardigheden en beroepshouding staat centraal.
- Er wordt rekening gehouden met diversiteit aan leerstijlen.

De leeromgeving voor de student biedt:

- zelfsturing voor de student;
- flexibele leerroutes;
- mogelijkheid tot zelfreflectie en evaluatie;
- complexe opdrachten waar studenten kennis, vaardigheden en kwaliteiten kunnen benutten en ontwikkelen;
- coaching en begeleiding;
- realistische praktijksituaties (binnen schoolse- of buiten schoolse situaties);
- passende, eigentijdse leermiddelen.

De kenmerken van beroepsgericht leren hebben we bij de ontwikkeling van Traject Welzijn als leidraad genomen. We vatten ze samen in vier uitgangspunten:

1 De praktijk is het uitgangspunt

In alle drie de pijlers van Traject Welzijn (theorie, BVO's en vaardigheidstrainingen) is de beroepspraktijk leidend.

- Alle artikelen in de theorieboeken zijn rijkelijk voorzien van voorbeelden uit de beroepspraktijk en zijn geschreven door auteurs die de beroepspraktijk door en door kennen.
- De BVO's bevatten praktijkopdrachten die een beroepsproduct opleveren. De praktijk vormt daarbij de context waarin dit gebeurt. De opdrachtgever is ook altijd iemand uit de beroepspraktijk.
- De vaardigheden worden aangeleerd en geoefend in (gesimuleerde) beroepssituaties.

**Didactische
uitgangspunten
bij het construeren
van Traject Welzijn**

2 Samenwerken

In het welzijnswerk werkt de student aan het bereiken van doelen voor mensen met een hulpvraag. Dat doen beroepsbeoefenaren niet alleen; ze werken samen met anderen om die doelen te bereiken. En het is erg belangrijk om in een prettige werksfeer met anderen een gezamenlijke prestatie te kunnen leveren. Goed kunnen samenwerken is nodig om effectief en efficiënt aan een taak te kunnen werken. Dat uitgangspunt, dat de studenten straks in de beroepspraktijk ook nodig hebben, passen we ook toe bij vrijwel alle leeractiviteiten. Studenten werken samen aan opdrachten, discussiëren over inhoud en aanpak bij het oplossen van problemen.

3 Methodisch werken

In de welzijnssector gaan werknemers geordend te werk: ze werken altijd volgens een van te voren vastgestelde manier. Bovendien werken ze altijd volgens een van te voren opgesteld plan of volgens een doordachte methode. Deze manier van werken (methodisch werken) leren we de studenten ook aan bij de BVO's en de vaardigheidstrainingen. We vragen daarbij aan studenten om zich:

- een beeld te vormen van de (hulp)vraag, taak of opdracht;
- naar een doel toe te werken;
- een plan te maken, waarin de route uitgestippeld staat waarlangs ze gaan werken;
- dit plan uit te voeren;
- het plan te evalueren.

Studenten worden daarbij ondersteund door invulformulieren.

4 Flexibiliteit

De drie pijlers van de serie Traject Welzijn (theorie, BVO's en vaardigheden) zijn flexibel inzetbaar. De leermiddelen bieden de docent en student de mogelijkheid te kiezen welke leerstof en welk leermiddel relevant is op het juiste moment en in de juiste fase in het curriculum van de student. Door het maken van combinaties van de verschillende leermiddelen heeft de student de mogelijkheid leerarrangementen zelf samen te stellen die hem de mogelijkheid bieden zijn leerproces te benaderen vanuit de eigen leerstijl.

Werken met de verschillende pijlers in de praktijk

De kracht van Traject Welzijn ligt vooral in de benadering van leerstof door het inzetten van de drie pijlers die elkaar aanvullen en onderling versterken. De leermiddelen zijn afzonderlijk en los van elkaar te gebruiken, maar u kunt ook combinaties maken waardoor veel werkvormen te realiseren zijn. Dit biedt de mogelijkheid om de studenten de leerstof te laten benaderen vanuit de eigen leerstijl.

3.1 Hoe kan ik de theorie inzetten in het leerproces?

Generieke leerstof

De generieke boeken bieden theorie over de doelgroepen, het beroepenveld, loopbaan en burgerschap en methodisch werken.

Van de doelgroep wordt de leefomgeving, de ontwikkeling, de opvoeding en begeleiding en de zorg bij gezondheid ziekte en ongeval thematisch in artikelen uitgewerkt.

1. Zelfstandig werken

De boeken zijn zo opgezet dat de student zelfstandig kan werken met de boeken. Bij het uitvoeren van opdrachten en het opleveren van beroepsprestaties kunnen de boeken gebruikt worden als bron van informatie en verdieping. De titels van de thema's en artikelen geven een snelle herkenning van de inhoud.

Bij elk thema is er de mogelijkheid tot verwerking van de theorie. Met de verwerkingsopdrachten kunnen studenten zelfstandig toetsen of zij de leerstof beheersen. De verwerkingsopdrachten zijn geplaatst in invulbare Word-bestanden. Deze bestanden kunnen door de studenten worden ingevuld en vervolgens worden opgeslagen op de eigen computer of de eigen ruimte op het netwerk/de elektronische leeromgeving (ELO) van de school. Ook kunnen de bestanden natuurlijk na invulling worden gemaild.

Om u als docent in staat te stellen om te controleren of de studenten de theorie beheersen, hebben wij per thema de antwoordsuggesties bij de verwerkingsopdrachten uitgewerkt.

2. Samenwerkend leren met een thema

De geordende inhoud en opbouw van de boeken lenen zich goed voor het werken in leergroepen. Doordat de artikelen afgeronde theorie bieden binnen een samenhangend thema, kunnen de studenten in een leergroep keuzes maken met betrekking tot wie welke theorie gaat bestuderen en gaat overdragen. Het oefenen van transfer van kennis wordt hierbij dan meteen in praktijk gebracht. Bovendien kunnen dan diverse werkvormen worden gehanteerd waarbij presentaties aan de leergroepen centraal staan. De in de verwerking opgenomen inzichtvragen - gericht op samenwerken - en de complexe groepsopdrachten - aan de hand van een casuïstiek - kunnen daarbij ondersteuning bieden.

3. Projectmatig werken

U kunt gemakkelijk vakoverschrijdend projectonderwijs vormgeven. Bijvoorbeeld door vanuit één doelgroep thema's aan elkaar te verbinden. Op deze manier wordt vakoverschrijdend projectonderwijs mogelijk.

Zo kan met betrekking tot de wereld van het schoolkind de leefomgeving, de opvoeding en begeleiding en de verantwoordelijkheid voor eigen gezondheid en welbevinden worden geclusterd. En dan worden respectievelijk bronnen gebruikt uit de boeken Leefomgeving, Ontwikkeling en opvoeding, Zorg bij gezondheid, ziekte en ongeval en Methodiek van begeleiden.

Ook in de beroepsspecifieke boeken is de inhoud geordend in thema's. Daarnaast is bij de opzet van de beroepsspecifieke leerboeken uitgegaan van de wijze waarop studenten informatie tot zich nemen.

- Eerst krijgt de student een brede introductie op (de onderwerpen van) het thema in de kern.
- Vervolgens worden in de hoofdartikelen (opgemaakt in twee kolommen) de onderwerpen uitgewerkt.
- In subartikelen (opgemaakt in drie kolommen) wordt verdieping of verrijking op de inhoud van de hoofdartikelen geboden.

Dat biedt de mogelijkheid voor studenten en docenten om een keuze te maken uit de aangeboden onderwerpen en de verdieping daarbinnen van het thema.

Bijvoorbeeld op basis van de (onderzoeks)vragen als:

- Wat weet ik al van het onderwerp?
- In welke mate wil ik mij verdiepen in het onderwerp?
- Wat is van belang voor mijn beroepspraktijkvorming?
- Enzovoort.

Ook de beroepsspecifieke boeken bieden door deze opzet de mogelijkheid tot:

- 1 zelfstandig te werken;
- 2 samenwerkend leren met een thema;
- 3 projectmatig werken.

Voor de uitstroomprofielen PW en MZ is speciale leerstof in boeken op niveau 4 uitgewerkt. Bij de samenstelling van de boeken is uitgegaan van de beschrijving van de profielen in de KD's.

De inhoud is geordend binnen drie leergebieden:

- 1 vakkennis;
- 2 professioneel handelen;
- 3 de organisatie.

**Beroepsspecifieke
leerstof**

**Gespecialiseerde
leerstof voor de
uitstroomprofielen
niveau 4 PW en MZ**

Kenmerken van de drie leergebieden:

- Ieder leergebied wordt geïntroduceerd met een zogenaamde Kritische beroepssituatie. Een kritische beroepssituatie geeft steeds een beeld van de complexe werkomgeving.
- De kritische beroepssituaties kennen dilemma's die zich in de praktijk voordoen.
- De kritische beroepssituaties en dilemma's worden met theorie (op niveau 4) ondergebracht in artikelen en met praktijkvoorbeelden ondersteund.
- De leergebieden worden afgesloten met een project. Daarmee kunnen studenten kennis en vaardigheden opdoen en toepassen die passen bij de uitstroomprofielen.

Mogelijkheden die het werken met de boeken bieden zijn:

- 1 Zelfstandig samenwerken aan een afstudeeropdracht.
De boeken bieden goede mogelijkheid om in de afstudeerfase studenten aan eindopdrachten te laten werken.
- 2 Het verdiepen van inzicht in de complexiteit van het beroep.
Door groepsdiscussies aan de hand van de dilemma's kunnen studenten zich verdiepen in complexe situaties in het beroep. Het biedt de student de mogelijkheid zijn eigen mening en inzicht te versterken.

3.2 Hoe kan ik de BetekenisVolle Opdrachten (BVO's) inzetten in het leerproces

Bij het werken aan de werkprocessen van de kerntaken kunnen de BVO's het leerproces versterken door ze op verschillende wijze en momenten bij leeractiviteiten in te zetten. Er kan worden gedacht aan:

- 1 BVO's inzetten als introductie op een nieuw thema
Door samen te werken aan een BVO krijgen de studenten een eerste beeld van vragen en taken in de praktijk. Tevens wordt door in opdrachten samen te werken het ontwikkelen van de competenties versterkt.
- 2 BVO's inzetten bij het verwerken van theorie.
Als afsluiting van een theoriethema kunnen studenten de geboden theorie verwerken in een andere context.
- 3 BVO's inzetten bij thematisch en projectmatig werken.
Door meerdere BVO's te kiezen kan de context en structuur voor thematische en projectmatig werken worden gerealiseerd. Dat kan door de docenten worden vastgelegd. Maar ook de studenten kunnen die opdracht krijgen.

3.3 Hoe kan ik de vaardigheidstrainingen inzetten in het leerproces?

De vaardigheidstrainingen kunnen als een afzonderlijke leerlijn worden ingezet bij het werken aan de werkprocessen van de kerntaken.

Bij thematisch en projectmatig werken kunnen vaardigheidstrainingen passend en op maat worden gekozen en ingezet.

De kwaliteit van leren verbeteren: alle mogelijkheden van Traject Welzijn combineren

Door te werken met de verschillende pijlers van Traject Welzijn kan Blended Learning worden gerealiseerd. Blended Learning is “Een mix van eLearning en andere vormen van leren, waarbij het gaat om aanbieden van leerinhouden, vormen van communicatie en didactische methoden in relatie tot soorten leerprocessen, of combinaties hiervan.”

Immers, de mix van verschillende leervormen en verschillende leermiddelen levert de meest optimale leeromgeving op.

**De kwaliteit van
leren verbeteren: alle
mogelijkheden van
Traject combineren**

ThiemeMeulenhoff
Postbus 400 ■ 3800 AK Amersfoort
Smallepad 30 ■ 3811 MG Amersfoort

Telefoon 088 800 20 16
www.thiememeulenhoff.nl

ThiemeMeulenhoff